

VUOROKAUDEN JUMALANPALVELUKSET

EHTOOPALVELUS EHTOONJÄLKEINEN PALVELUS PUOLIIYÖPALVELUS AAMUPALVELUS

1. HETKI

3. HETKI

6. HETKI

9. HETKI

Kirkollinen vuorokausi alkaa illasta (auringon lasku). Liturgia ei varsinaisesti kuulu vuorokauden kiertoon; se toimitetaan tavallisesti 3. hetken jälkeen.

Vuorokauden kierron palvelusten kirja on Orologion.

Ehtoopalvelus + aamupalvelus + 1. hetki = **VIGILIA**

EHTOOPALVELUKSEN RAKENNE JA TEEMAT

- **Alkurukoukset**
- **Alkupsalmi (Ps. 103 LXX) –Luomistyo**
 - *Kiitä, minun sieluni, Herra...*
 - kuvaus Paratiisin ihanuudesta, jonne ihminen luotiin
- **Suuri ektenia**
- **Katismat (psalmien luku)**
 - jätetään usein pois (tällöin jää pois myös seuraava pieni ektenia)
 - keskiarvoisina juhlina lauletaan 1. katismasta *Autuas se mies*
- **Pieni ektenia**
- **Avuksihuutopsalmit (Ps. 140, 141, 129 LXX) –Lankeaminen syntiin**
 - *Herra, minä huudan sinua, kuule minua...*
 - ”Alaston ja kärsivä ihminen itkee paratiisin ulkopuolella” (Schmemmann)
- **Avuksihuutostikiirat**
 - psalmin jakeiden väliin laulettavia veisuja; päivän muistoa kuvaavat vaihtuvat tekstit *Oktoekhos-, Minea-, Triodion-* tai *Pentekostarion* – kokoelmista
 - suitsutus kirkkosalissa
 - juhlapäivinä papisto toimittaa saaton viimeisen stikiiran aikana; saaton edellä kannetaan kynttilää
- **Ehtooveisu –Lunastus, Valkeus maailmaan**
 - *Oi Jeesus Kristus... ihana Valkeus*
- **Prokimeni**
 - viikonpäivän mukaan laulettava psalmin jae

- **Parimiat:** juhlapäivinä ja suuren paaston aikana luettavat Vanhan Testamentin tekstit
- **Suo, Herra –rukous**
- **Anomusektenia**
- **Litania:** juhlapäivinä lauletaan litaniastikiira, jonka aikana papisto kulkee kirkon etuosaan lukemaan litanian ekteniaa
- **Virrelmästikiirat**
 - päivän muistoa kuvaavat vaihtuvat veisut, joiden väliin luetaan psalmista liitelauselmaa
- **Vanhurskaan Simeonin rukous – Loppu**
 - *Herra, nyt sinä annat palvelijasi rauhassa lähteä, niin kuin olet luvannut...*
 - Simeonin ja ihmiskunnan odotuksen loppu ja täyttymys
- **Pyhä Jumala, Isä meidän**
- **Troparit**
 - päivän muistoa kuvaavat vaihtuvat veisut, joiden päätteeksi lauletaan tropari Jumalansynnyttäjälle
- **Hartauden ektenia**
- **Loppusiunaus ja pitkän iän toivotus**

EHTOONJÄLKEINEN PALVELUS

- toimitus koostuu pääasiassa lukemisesta, psalmeista ja rukouksista
- **Suuri ehtoonjälkeinen** toimitetaan mm. ensimmäisellä paastoviikolla Andreas Kreetalaisen katumuskanonin yhteydessä
- **Pieni ehtoonjälkeinen** voidaan toimittaa mm. akatistoksen yhteydessä

PUOLİYÖPALVELUS

- toimitus koostuu pääasiassa lukemisesta (mm. psalmi 119); voi sisältää myös laulettavan kanonin
- yö-tematiikka: "Katso, Ylkä tulee puoliyössä ja autuas on se palvelija jonka hän valveilta löytää..."

AAMUPALVELUS

- **Alkurukoukset**
- Kuninkaalliset psalmit (ps. 19, 20 LXX)
- **Troparit:** *Pelasta, Herra, sinun kansasi...*
- **Hartauden ektenia ja alkusiunaus**
- **Heksapsalmit eli kuusi psalmia (ps. XXX) – Syntiinlankeemus, karkotus
paratiisista**
- **Suuri ektenia**

- **Jumala on Herra – *Kristuksen tulo maailmaan***
- **Troparit**
 - päivän pyhää muistoa kuvaavat vaihtuvat veisut, päätteeksi tropari Jumalansynnyttäjälle
- **Ylösnousemustroparit:** *Kiitetty olet sinä, Herra...* (vain sunnuntaisin)
- **Polyeleo, ”paljon valoa (öljyä)”:** juhlapäivinä papisto tulee alttarista saatoissa evankeliumikirjaa kantaen keskelle kirkkoa, valot sytytetään, lauletaan psalmia 136 ...*sillä hänen armonsa pysyy iankaikkisesti*
- **Pieni ylistysveisu:** juhlapäivinä papisto ja kuoro laulaa ko. pyhän tai juhlan ylistysveisun: *Ylistämme sinua...*
- **Antifonit:** kahdeksansävelmistön mukaan kiertävät veisukokonaisuudet; juhlapäivänä lauletaan 4. sävelmän antifonista *Monet himot*
- **Prokimeni ja evankeliumi:** juhlapäivänä lauletaan päivän muiston mukaan vaihtuva prokimeni (psalmin jae) ja luetaan evankeliumi
- **Psalmi 50 (LXX)**
- **Kanoni**
 - Raamatun oodien perustalle kehittynyt 9 veisun kokonaisuus
 - 1. oodi: 2. Moos. 15:1-19 (Mooseksen ja israelilaisten laulu)
 - 2. oodi: 5. Moos. 32:1-43 (Mooseksen laulu)
 - sisältönsä vuoksi ei käytetä kuin Andreas Kreetalaisen katumuskanonissa (normaali kanoni koostuu siis kahdeksasta veisusta)
 - 3. oodi: 1. Sam. 2:1-10 (Hannan, Samuelin äidin, kiitosvirsi)
 - 4. oodi: Hab. 3:2-19 (Habakukin psalmi)
 - 5. oodi: Jes. 26:9-20 (“Sinua minun henkeni etsii...”)
 - 6. oodi: Joonan 2:2-10 (Joonan rukous valaan vatsassa)
 - 7. ja 8. oodi: Dan. 3:26-90 *Septuaginta* (Kolmen nuorukaisen kiitosvirsi tulella)
 - 9. oodi: Luuk. 1:46-55 (Jumalansynnyttäjän kiitosvirsi) ja Luuk. 1:68-79 (Sakariaan kiitosvirsi)
 - veisu koostuu kolmesta osasta
 - 1) laulettava irmossi (heijastaa oodin teemoja)
 - 2) luettavat troparit (päivän tai juhlan pyhälle omistetut tekstit)
 - 3) laulettava katabasi (yleensä jonkun toisen kanonin irmossi)
 - troparien lukua edeltää veisun kohteen ilmaiseva liitelauselma, esim.
 - *Kunnia olkoon sinulle, meidän Jumalamme, kunnia sinulle* (Kristukselle ja Kristuksen juhline)
 - *Kaikkein pyhin Jumalansynnyttäjä, pelasta meidät* (Jumalansynnyttäjälle)
 - *Pyhä (nimi), rukoile Jumalaa meidän puolestamme* (päivän pyhälle)

- viimeinen eli Jumalansynnyttäjän tropari erotetaan muista lukemalla sitä ennen *Kunnia olkoon Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle nyt, aina ja iankaikkisesti. Amen.*
 - 8. veisun kohdalla luetaan *Me kiitämme Herraa, Isää, Poikaa ja Pyhää Henkeä nyt, aina ja iankaikkisesti. Amen.*
 - 3. veisun jälkeen luetaan päivän muiston katismatropari; tai jos päivälle on kaksi muistoa, toisen muiston kontakki ja iikossi
 - 6. veisun jälkeen luetaan päivän muiston kontakki ja iikossi
 - 8. veisun jälkeen lauletaan Jumalansynnyttäjän kiitosvirsi: *Minun sieluni suuresti ylistää Herraa...*, jonka aikana suitsutetaan kirkon ympäri
- **Pieni ektenia**
- **Eksapostilario tai Fotagogikon**
 - päivän pyhää muistoa kuvaava vaihtuva teksti, joka yleensä luetaan
- **Kiitospsalmi** – *koko luomakunnan ylistys Jumalalle*
 - arkisin luetaan psalmit 148–149; psalminjakeiden väleihin lauletaan kiitosstikiiroita
- **Suuri ylistysveisu**
 - *Jumalan on kunnia korkeuksissa... Enkeleiltä välittynyt ylistysveisu*
 - arkisin luetaan, juhlina lauletaan
- **Anomusektenia**
- **Virrelmästikiirat**
 - arkisin laulettavat vaihtuvat veisut päivän pyhän muiston aiheista
 - stikiroiden väliin luetaan psalmista kaksi liitelauselmaa
- **Hyvä on kiittää Herraa... Pyhä Jumala, Isä meidän**
- **Tropari**
- **Hartauden ektenia**
- **Loppuveisut ja loppusiunaus**

HETKET (1., 3., 6., 9.)

- pelkästään lukemisesta koostuva lyhyt rukouspalvelus: alkurukoukset, psalmit, tropari, kontakki, rukous *Kristus Jumala, jota kaikkina aikoina...*
- hetkien teemat:
 - 1. hetki: päivän pyhittäminen
 - 3. hetki: Pyhän Hengen laskeutuminen apostolien päälle
 - 6. hetki: Kristuksen ristiinnaulitseminen
 - 9. hetki: Vapahtajan kuolema